

Europos Parlamento nariai Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė iš Briuselio, Europos Parlamento (EP) studijos, apžvelgė svarbiausius savaitės įvykius – Baltarusijos vykdomą Lukašenkos ataką prieš Lietuvą ir Lenkiją bei ES atsaką į tai, taip pat Kremliaus vykdomą agresyvios politikos dėl ES eskalaciją.

Trečiadienį EP vyko debatai, kuriuose buvo daug stiprių pasisakymų, tame tarpe ir Andriaus Kubiliaus. R. Juknevičienė teigė, kad buvo nustebinta realistinio Žozepo Borelio pasisakymo, kurio metu jautėsi, jog situacija giliai išstudijuota.

„Lietuvoje visi klausia, o kas toliau? Kiek gali ES padėti? Ką tai reiškia? Kas už to stovi? Mums nekelia abejonių, kad už to stovi Putinas,“ – sakė R. Juknevičienė.

Taip pat parlamentarė pasidžiaugė savo politinės grupės (Europos liaudies partijos – ELP) vadovybe, su kuria tapus pirmininko pavaduotoja tenka dažnai bendrauti bei jų požiūriu į situaciją, supratimą, kad tai nėra paprasta migrantų krizė, o hibridinė ataka.

„Jie kalba taip kaip mes, tokiu pat žodynu. Toks ir yra mūsų darbas – įtikinti kuo daugiau kolegų, kad jie suprastų, kas iš tikrųjų vyksta,“ – sakė R. Juknevičienė.

A. Kubiliaus teigimu, Europos Komisija (EK) yra įvardijusi, kad tai yra masinė migrantų kontrabanda, organizuota ir sponsoriuojama valstybės, t.y. Baltarusijos.

Politikas pasakojo galintis išskirti kelis aspektus.

„Pirmasis, tai situacija ant Lenkijos, Lietuvos sienos, pabėgėliai lėktuvais skraidinami į Baltarusiją ir ką su tuo daryti? Kiek gali ES prisidėti ir mums padėti? Antras dalykas, kur toliau tai gali eskaluotis. Per šias dienas aiškiai pasimatė, kad Kremlius stovi ne tik už nugaros, bet ir šalia. Ir padeda organizuoti, tai labai aiškiai matosi“, – sakė europarlamentaras.

Pasak jo, taip bandoma pasityčioti iš Europos, sakant „mokėkite pinigų Lukašenkai, kaip mokate turkams“.

Jis teigė, kad tai gali eskaluotis į dar blogesnę pusę iš Rusijos ir Baltarusijos pusės – ne tik į pabėgėlius, bet ir siekiant sukelti kažkokį konfliktą.

Trečias aspektas, anot, A. Kubiliaus, yra tai, kad „ES kartais miega, miega, bet kai jau pabunda, tai problemas sprendžia iš esmės. Čia atsiveria galimybė iš esmės spręsti Lukašenkos režimo problemą. <...> Taip ir buvo pasakyta – žiūrėkime į šaknis“.

Kalbėdamas apie situaciją ant sienos, jis teigė, kad čia intensyviai dirba mūsų Užsienio reikalų ministerija (URM), kitos šalys.

„Penktasis sankcijų paketas, kurį jau pirmadienį gali tvirtinti Užsienio reikalų taryba, turėtų padėti spręsti šio kontrabandinio migrantų srauto problemą, t.y. sankcijos oro linijoms, kurios juos veža, galbūt ir oro uostams. Tai gali būti padaryta. Nors pasigirsta kalbų, kad sienų apsaugos infrastruktūros ar tvorų ES nefinansuos, aš matau požymių, kad reikalai keičiasi. Susirūpinimo, kai tokį kontrabandinį migrantų srautą organizuoja tokia valstybė kaip Baltarusija, ir supratimo čia atsiranda vis daugiau,“ – pasakojo A. Kubilius.

Pasak jo, „reikalai juda pakankamai teisinga linkme, todėl galima tikėtis, kad bus padaryti visi veiksmai, kurie leistų šią situaciją kontroliuoti ir valdyti.“

Politikas taip pat svarstė, ką toliau darys Lukašenka ir Putinas.

„Tai, kad Putinas siunčia bombonešius ir naikintuvus, tai galima spėlioti, kas toliau. Aš frakcijos vadovybėje kalbėjau, kad turime matyti platesnį vaizdą ir tai, kad Putinas arba Kremlius yra pasiruošęs platesnei eskalacijai, mes tai turime vertinti kaip realią grėsmę. Pastaruoju metu tenka pastebėti, kad Kremlius dėl įvairių priežasčių kuria krizes. Gal dėl to, kad nebėra Angelos Merkel arba jau baigiasi jos kadencija, o nauja Vokietijos Vyriausybė dar nesudaryta, neišbandyta. Galima pamatyti visą eilę krizių, kurias Kremlius bando kurti ir eskaluoti. Viena kurių yra, ką mes kalbėjome apie pabėgėlius. Antra yra tai, apie ką perspėja JAV žvalgyba – Rusijos kariuomenės pajėgumų didinimas Ukrainos pasieniuose, tai labai netoli Baltarusijos sienos su Europos Sąjunga ir Ukrainos sienos. Trečias dalykas yra tai, kad Kremlius yra sugebėjęs sukurti energetinę krizę visoje ES. Tai bendras kontekstas, kurį reikia matyti,“ – sakė A. Kubilius.

Paradoksalu, tačiau pasak EP nario, Lukašenka sugeba „suvienyti“ visą Europą.

„Pirmas kartas buvo, kai vaikė demonstrantus, antras, kai užgrobė Ryanair lėktuvą, trečias – dabar. Trečias kartas gali būti paskutinis ir Europa turėtų imtis visų veiksmų. Aš vakar savo kalbą baigiau paprastais žodžiais, kad su diktatoriais reikia kalbėtis tribunolų kalba, t.y. reikia imtis iniciatyvos ir Lukašenką atgabenti ar bent pradėti tribunolų tyrimus, tiek dėl migrantų kontrabandos, kur pažeidžiamos visos konvencijos, tiek dėl žmonių kankinimo pačioje Baltarusijoje. Lygiai taip pat ką galėtų Vakarai padaryti – imtis veiksmų ir areštuoti jo asmeninius slaptus turtus Jungtiniuose Arabų Emyratuose ar dar kažkur.“

R.Juknevičienė priminė, jog įrašo dieną Lenkija mini Nepriklausomybės dieną. Pasak politikės, viena priežasčių, kodėl Baltarusija nusitaisė į Lenkiją, gali būti politinė padėtis

pačioje Lenkijoje ir dabartinės Lenkijos valdžios santykiai su ES.

„Buvo labai smagu matyti, kai antradienį LR Seimas vienbalsiai priėmė įstatymą dėl Nepaprastosios padėties įvedimo. Tai toks stiprus įrankis, toks stiprus signalas į ES ir kitus, kad visos politinės jėgos – ir opozicinės, ir valdantieji priėmė šį sprendimą vienu balsu. Kai Lenkija panašų sprendimą priiminėjo, visa opozicija šaukė prieš, čia nešė šią žinią ir visi smerkė Lenkiją dėl Nepaprastosios padėties įvedimo. Aišku, kad Lenkijos vyriausybei sunku tokius dalykus suvaldyti. Bet ir pačioje Lenkijoje santykis su ES yra labai šioje padėtyje silpninantis faktorius. Ir Lukašenka, ir Putinas tą puikiai mato ir išnaudoja visas galimybes,“ – svarstė EP narė.

Politikai aptarė, kaip kartais atrodo gausaus būrio Lenkijos atstovų EP nesutarimai, o EP tribūna pasitelkiama vidiniam santykių aiškinimuisi. Čia sukeldami kairuolišką bangą, neva viskas, ką daro Lenkija saugant sieną yra blogai, tuo pačiu blogai atrodo ir lietuviai. Pasak kairiųjų, ir apgrėžimo instrumentų negalima naudoti, ir tvorų negalima tiesti, tai kaip galima ginti ES sienas, pokalbyje retoriškai kėlė klausimą parlamentarai. Taip lenkų politikams tarpusavyje besiaiškinant santykius, Lukašenka tarsi lieka nuošalyje.

R.Juknevičienė pasidalijo liūdnu palyginimu, kad klausantis šių nesantaikų, kyla mintys apie 1795-ųjų Abiejų Tautų Respublikos padalijimą. Tuomet visi buvo taip susipriešinę viduje, kad išorės jėgoms nieko kito nebeliko – tik padalinti valstybę.

